

Sondy a analýzy

*Učebnice dějepisu – teorie a multikulturní aspekty
edukačního média*

Zdeněk Beneš, Blažena Gracová, J. Průcha a kol.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Praha 2008

Sondy a analýzy
Učebnice dějepisu – teorie a multikulturní aspekty edukačního média

Autoři:

Prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc.
Doc. PhDr. Blažena Gracová, CSc.
PhDr. Jana Horváthová,
PhDr. Dana Hudecová
PhDr. Denisa Labischová, PhD
Michaela Paseková
Leo Pavlát
Mgr. Lucie Procházková,
Prof. PhDr. Jan Průcha, DrSc.
Mgr. Michal Schuster
Mgr. Václav Ulvr

Recenzenti:

PhDr. Marika Bezchlebová, Národní ústav odborného vzdělávání
Mgr. Mgr. Aleš Franc, Výzkumný ústav pedagogický

celková redakce: Z. Beneš

Vydalo nakladatelství Tauris, Ústav pro informace ve vzdělávání . Praha 2008

Obsah

Úvod	s. 4
I - Dějepisná učebnice a její teorie a praxe	
Učebnice dějepisu (Zdeněk Beneš).....	s. 5
Učebnice a kognitivní dispozice žáků (Jan Průcha).....	s. 20
Funkce učebnice ve výuce dějepisu po zavedení RVP ZV (Václav Ulvr, Michaela Paseková).....	s. 26
Používání učebnic dějepisu v praxi - Vyhodnocení průzkumu (Dana Hudecová).....	s. 35
Vybraná didaktická média a jejich místo ve výuce dějepisu (Denisa Labischová).....	s. 60
Udělování schvalovacích doložek v zahraničí s důrazem na kritérium multikulturality a rovných příležitostí (Lucie Procházková)...	s. 73
II. Dějepisná učebnice a aktuální témata multikulturality	
Gender v českých učebnicích dějepisu, optimum a realita (Blažena Gracová).....	s. 79
Židovská problematika v učebnicích dějepisu (Leo Pavlát).....	s. 92
Analýza stavu zpracování romské tematiky v učebnicích dějepisu pro ZŠ a SŠ (Michal Schuster, Jana Horváthová).....	s. 98
Slovo závěrem	s. 111
O autorech	s. 112

Úvod

Ministerstvo uděluje a odnímá učebnicím a učebním textům pro základní a střední vzdělávání schvalovací doložku na základě posouzení, zda jsou v souladu s cíli vzdělávání stanovenými zákonem, rámcovými vzdělávacími programy a právními předpisy (§ 27 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo stanovilo podmínky pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům (Sdělení č.j. 16 854/2007-20 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic – dále jen Sdělení). Významnou podmínkou udělení schvalovací doložky je zastoupení a zpracování problematiky rovných příležitostí, nediskriminace a utváření tolerantního a nexenofobního přístupu k cizincům, příslušníkům národnostních menšin atp.

Je třeba mít na paměti, že česká i zahraniční kulturní veřejnost věnuje učebnicím dějepisu a společenských věd zvýšenou pozornost. Proto musí být učebnice dějepisu i v centru pozornosti odborníků, kteří se přípravou či schvalováním učebnic zabývají. Proto je tato publikace určena historikům, historikům-didaktikům, pedagogům, psychologům, učitelům, nakladatelským pracovníkům a dalším odborníkům, kteří se o učebnice profesně zajímají. Jejím cílem je přispět ke zkvalitnění učebnic, u nichž nakladatelé budou žádat o schvalovací doložku MŠMT:

1. učitelé obdrží informace potřebné pro rozhodování, aby vybrali z nabídky nejkvalitnější a nejvhodnější učebnici,
2. nakladatelé, recenzenti a autoři učebnic získají informace potřebné pro tvorbu a recenzování učebnic,
3. MŠMT zpětně obdrží podklady pro zkvalitnění řízení pro udělení schvalovacích doložek (budou využity při aktualizaci Sdělení).

Cílem je kromě výše uvedeného zkvalitnění učebnic také zkvalitnění vzdělávání ve školách v souladu s rámcovými vzdělávacími programy, mimo jiné v oblasti multikulturality a genderu.

Nad'a Holická

I***Dějepisná učebnice a její teorie a praxe***